

Riksarkivet

FormatE

Om översynen av RA-FS 2009:2

Vilka är vi?

benjamin.yousefi@riksarkivet.se

martin.palsson@riksarkivet.se

- **Juridisk och teknisk rådgivare och utredare**

- FormatE (projektledare)
- Ledamot i Samrådsgruppen
- ArkivE 2.0
- Elektroniska underskrifter
- Preforma
- PDF/A

- **Juridisk rådgivare och utredare**

- FormatE (aktivitetsansvarig)
- Tekniska föreskrifter, till exempel arkivlokaler, tekniska krav och certifiering
- Teknisk expert i standardiseringsarbete i SIS, ISO
- PSI

Ofi ([Avdelning för] *Offentlig informationshantering*)

Utu ([Enheten för] *Utredning och utveckling*)

Översikt

Vad ska vi prata om idag?

Översikt

Om	Syfte
Projektet	<i>Kort om FormatE –tidsplan, effektmål, projekt mål.</i>
Förändringar från RA-FS 2009:2	<i>Vad är nytt med författningsförslaget?</i>
Författningens omfattning och tillämpning	<i>Vad reglerar författningsförslaget?</i>
Författningensförslaget	<i>Kort om författningsförslaget.</i>

Projektet

Kort om FormatE – tidsplan, effektmål, projektmål.

Tidsplan vid denna tidpunkt

- Ett tredje utkastet färdigt
  - *Referensgruppen* (~55) **FormatE@Riksarkivet.SE**
  - *Hela Riksarkivet*
- Ett fjärde utkast ska tas fram
  - Tidigast utskick för remiss *juni (2019)*

Projektbeskrivning

FormatE ska realisera grundprinciper för val av format

- i författningar, vägledningar, och information som förbättrar förutsättningarna för:
  - att framställa, återge och kontrollera elektroniska handlingar i ett visst tekniskt skick,
  - att utöva tillsyn, ge rådgivning och överföra elektroniska handlingar till Riksarkivet, och
  - elektronisk arkivering av elektroniska handlingar.

Effektmål

Alla elektroniska handlingar som framställs i offentlig sektor ska vara beständiga.

För att realisera en sådan förändring arbetar projektet utifrån:

1. *Beständighet* med **hänsyn till behovet**;
  - *hur (form och funktion)* handlingen ska återges – *tekniskt skick*,
  - för olika fall, till exempel för begränsad tid eller all framtid.
2. *Kraven* på materiel och metoder **bestäms utifrån behovet**.
3. *Mätbarhet*: metoder för *kontroll, uppföljning och efterlevnad* av denna beständighet.

Två sidor av strategin för att uppnå effektmålen

- Riksarkivets roll som expertmyndighet
  - ska ha en fullständig, genomtänkt begreppsapparat och strategi för författningens tillämpningsområde,
  - ska ha en metodik för att objektivt utvärdera ”arkivformat”,
  - ska ha en långsiktig lösning, procedurer, och liknande för samarbete inom offentlig sektor.
- Riksarkivets roll som normerande myndighet
  - Ta hänsyn till *alla* som omfattas av bestämmelserna,
  - Reglera *tekniska kraven*, och *inte en strategi för bevarande, arkivvård, och likande* (2 § AF).

Projekt mål (2018/2019)

1. Översyn av RA-FS 2009:2
  - *förslag till ny RA-FS och allmänna råd,*
  - *tillsammans med författningskommentarer,*
  - *konsekvensutredning.*
2. Utkast till kriterier för att utvärdera specifikationer (format) lämpliga för att framställa beständiga elektroniska handlingar.
3. Vägledning

Vägledning

- *Introducerande* (utbildande), till exempel "Om den nya RA-FS 2019:X".
- *Handledande* (målorienterade), till exempel "hur gör man...", "hur löser man...".
- *Fördjupande* (förklarande), till exempel författningskommentarer.
- *Refererande* (deskriptiva), till exempel förteckning över termer och begrepp.

Vägledning under arbete

I prioriterad ordning:

#0 Ordlista över ord och uttryck

#1 Introduktion: ur ett tekniskt perspektiv

#2 Introduktion: ur ett processororienterat perspektiv

#3 Om elektroniska underskrifter

#4Handledning vid upphandling

#5 Dokumentation av tillämpning

Vision

- Avgränsa diskussionen till *tekniskt skick*, blir som ”pappret”.

Förändringar från RA-FS 2009:2

Vad är nytt med författningsförslaget?

Nytt i författningen

- Nya specifikationer utöver de i nu gällande RA-FS 2009:2
- Införandet av referensimplementeringar
- Införandet av metoder för tekniska kontroller (mätbarhet)

Nytt i författningen

- Bryter ut allt som har med användning och hantering att göra (11 §) ur RA-FS 2009:2.
- Omfattar endast framställning (2 §)
- Utökar omfattning till hela offentlig sektor

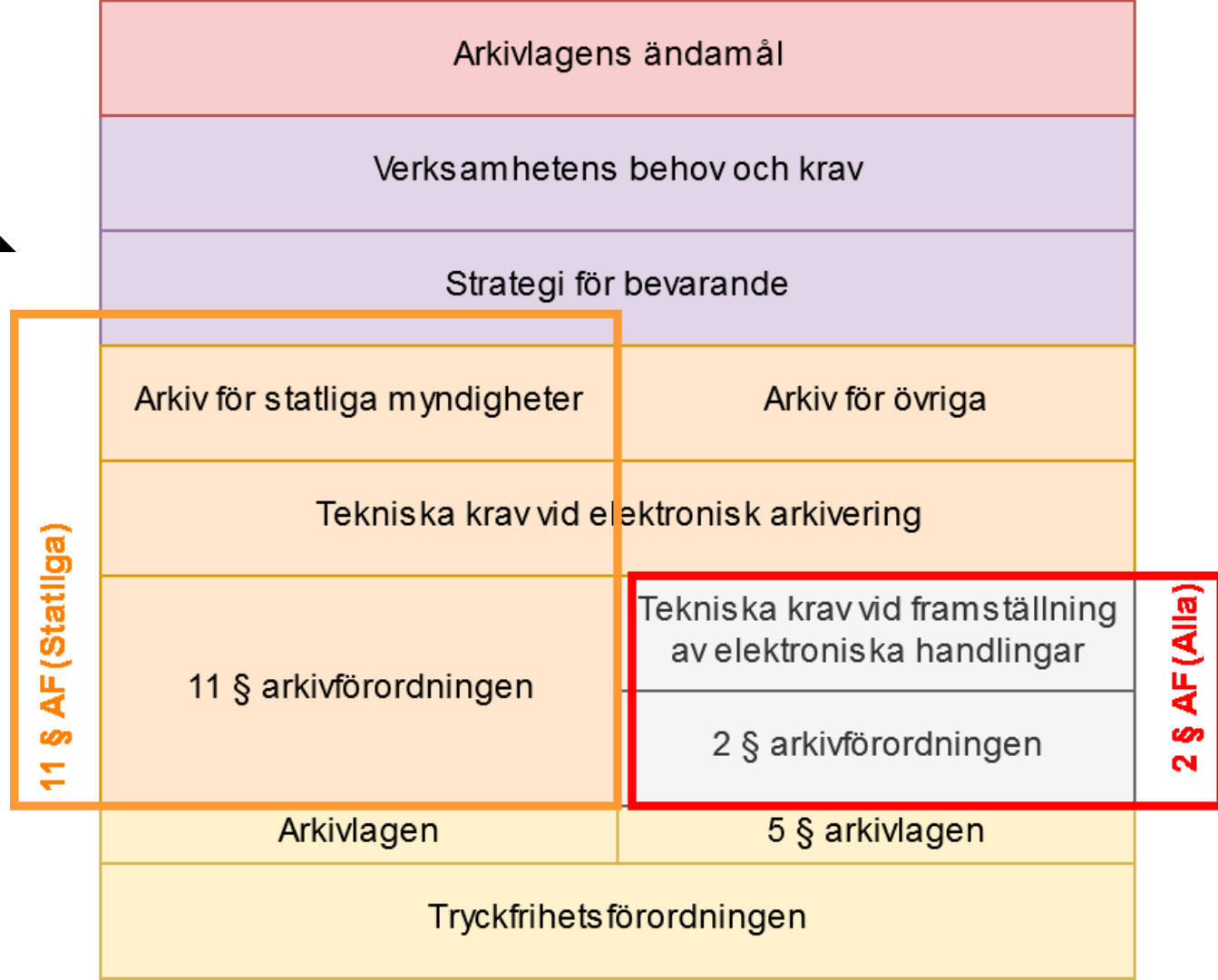

Utgångspunkten för verksamheter

5 § Som grund för arkivvården skall myndigheterna

1. vid registreringen av allmänna handlingar ta vederbörlig hänsyn till dess betydelse för en ändamålsenlig arkivvård, och
2. vid *framställningen* av **handlingar** använda materiel och metoder som är lämpliga med hänsyn till behovet av arkivbeständighet.

Ur perspektivet...

Författningens omfattning och tillämpning

Vad reglerar författningen?

Författningens rubrik

tekniska krav vid
framställning av
elektroniska handlingar

Huvudregeln...

Inte alltid en skarp linje...

Reglerar

- ✓ Tekniska krav
- ✓ Framställning
- ✓ Elektroniska handlingar
- ✓ Den elektroniska handlingens form och funktion

Inte

- ✗ Policy
- ✗ Användning och hantering
- ✗ Allmänna handlingar
- ✗ Den elektroniska handlingens innehåll

Gränsdragningen: enkla och svåra fall.

Det vill säga, *inte*...

- Rensning eller gallring
- Organisering eller annan förvaltning
- Dokumentation, elektronisk arkivering och strategier för bevarande

Skilj på...

- Handlingar som **ska framställas**

- Handlingar som **har framställts**
- Nya handlingar kan dock framställas utifrån dem (konvertering)

Skilj mellan att framställa, att använda och hantera, och arkivvård

- Till exempel
  - Tekniskt är ”konvertering” en ”framställning”
  - Men om verksamheten planerar att konvertera eller inte är en fråga om *policy*, det vill säga, bestäms inte av *denna författning*.

Översikt av författningens omfattning

Regler och krav för...	Upprätta (eller Inkommande)	Använda och hantera	"E-arkivera"
<i>Allmänna handlingar</i>	Som vanligt	Som vanligt	Som vanligt
<i>Till exempel</i>	Slutjustering, expediering.	Dokumenthantering, ärendehantering.	Gallring, paketering, annan arkivvård.

Översikt av författningens omfattning

Regler och krav för...	Framställa	Använda och hantera	"E-arkivera"
<i>Handlingar</i>	RA-FS 2019:x	Som vanligt	Som vanligt
<i>Till exempel</i>	Spara som HTML, JPEG, FFv1, MP3, PDF, Word...	Dokumenthantering, ärendehantering.	Handlingar i enskilda arkiv.

Översikt av författningens omfattning

Regler och krav för...	Framställa	Upprätta (eller Inkommande)	Använda och hantera	"E-arkivera"
<i>Allmänna handlingar</i>		Som vanligt	Som vanligt	Som vanligt
<i>Handlingar</i>	RA-FS 2019:x		Som vanligt	Som vanligt

Författningens tillämpning – vid *urvalet* av format *för olika fall*

Regler och krav för...

Framställa

Val av format i enskilda fall

Som vanligt (policy)

Vilka format är lämpliga för vilka fall?

RA-FS 2019:x (tekniskt)

Andra format när författningen inte täcker verksamhetens behov eller krav i det enskilda fallet?

Förhålla sig till RA-FS 2019:x och arkivmyndighetens regler (kommuner och regioner)

Tillsyn – inga förändringar

Tillsyn över	Verksamheter	Anvisningar, beslut, författningar, regler, rekommendationer, riktlinjer.	Till exempel
<i>Riksdagen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Riksdagsförvaltningen	Som vanligt	
<i>Regeringen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Regeringskansliet	Som vanligt	
<i>Statliga</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Statliga myndigheter • Länsstyrelser • Enskilda organ • OSL-organ • Svenska kyrkan	Som vanligt	RA-FS 2009:1
<i>Kommuner</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunala myndigheter • Enskilda organ • OSL-sammanslutningar	Som vanligt	
<i>Regioner</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Myndigheter i regioner • OSL-sammanslutningar	Som vanligt	

Författningsförslaget

Kort om författningsförslaget.

Teknisk författning

Verksamhetens strategi för bevarande, elektroniska arkivering, och andra arkivvårdande åtgärder måste fortfarande bestämma hur allt

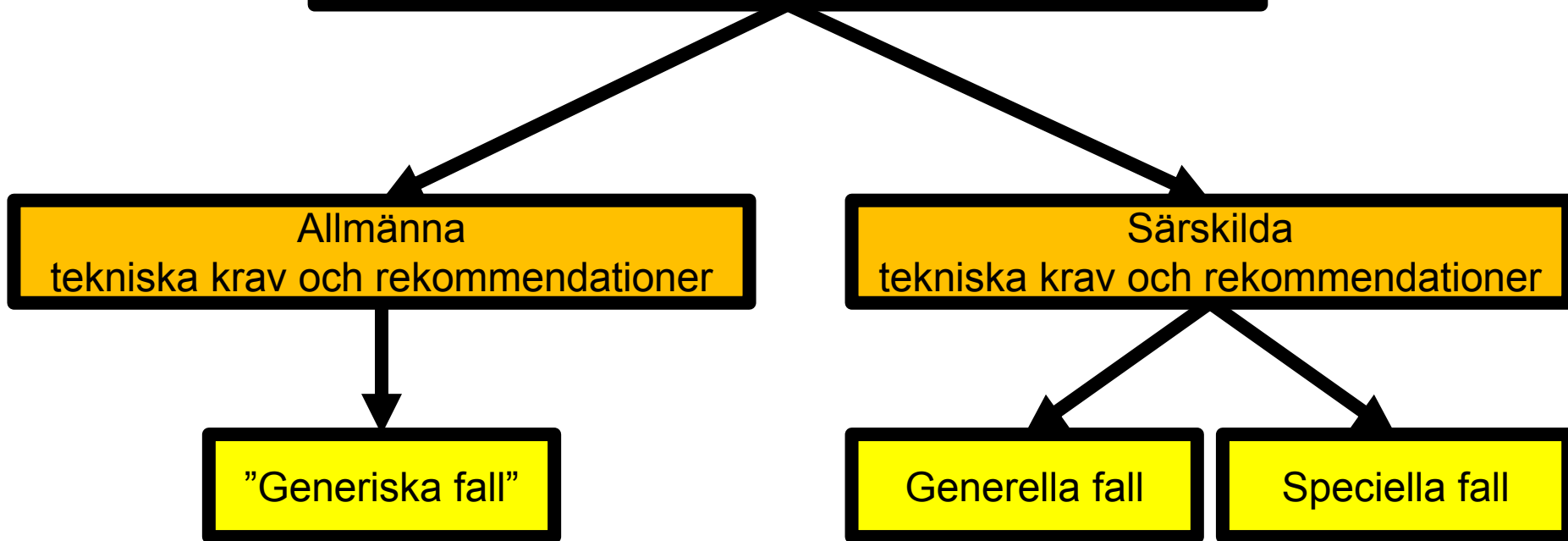
- ”sätts ihop”, ”byggs ihop”,
  - som komponenter, byggklossar.

Utgångspunkt

- Verksamhetens behov och krav bestämmer syftet
- Verksamhetens förutsättningar sätter ramen för val av format
  - Myndigheter såväl som andra typer av verksamheter
  - Stora som små verksamheter
  - Verksamheter med många, få eller inga arkivarier
- Omständigheterna i det enskilda fallet bestämmer ”valet”
- Till exempel
  - resurser som personal och ekonomi,
  - rättsliga krav som upphandling.
  - kunskap och kultur (allt i XML, allt i PDF, allt i HTML).

Tekniska krav och rekommendationer för olika fall

Komprimering som exempel

1. Allmänt

- Undvik förlustgivande komprimering

2. Särskilt (form och funktion: bilder)

1. Generella fall

- PNG (Deflate) generellt lämpligt
  - Måste själv bedöma om lämplig i det enskilda fallet

2. Speciella fall

- För fotografier som ska distribueras: JPEG (DCT)

Allmänna krav och rekommendationer

- Informationsformat
- Implementering
- Komprimering
- Kryptering
- Licenser och patent
- Sammansättning och organisering
- Teknisk metadata

Särskilda krav och rekommendationer

- Bild
- Databas
- Informationsformat
- Ljud
- Rörlig bild och video
- Sammansättning och organisering
- Tecken och text
- Underskrifter, stämplat och förseglingar

Tack!